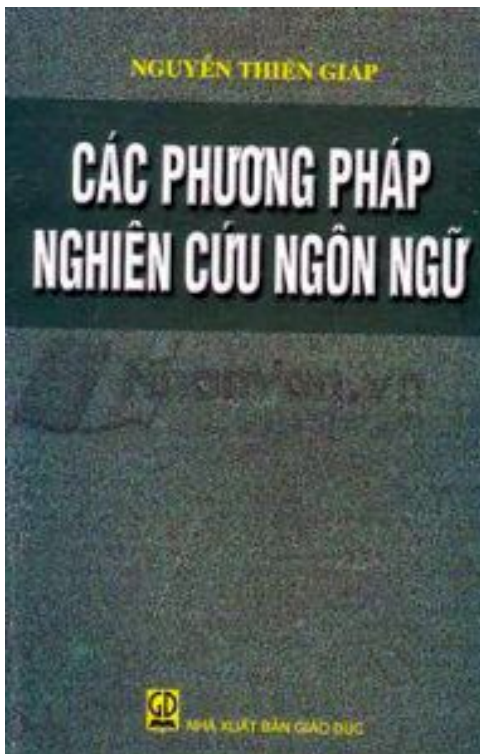

Đọc sách

CÁC PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU NGÔN NGỮ

Vũ Văn Đại*

Tác giả: Nhà giáo Nhân dân, GS.TS. Nguyễn Thiện Giáp, Nhà xuất bản Giáo dục, Hà Nội, 2009.

Những năm gần đây nghiên cứu ngôn ngữ học phát triển mạnh, đáp ứng nhu cầu giao tiếp truyền thông của xã hội và tiến trình hội nhập quốc tế của đất nước. Các trường đại học và cơ sở nghiên cứu đang áp dụng nhiều biện pháp nhằm từng bước nâng cao chất lượng đào tạo, trong đó có việc biên soạn giáo trình và tập bài giảng. Trong bối cảnh này, chuyên luận **Các phương pháp nghiên cứu ngôn ngữ** của giáo sư Nguyễn Thiện Giáp được công bố, đáp ứng sự mong đợi của sinh viên, giáo viên chuyên ngành ngôn ngữ học, cung cấp cho họ một công cụ nghiên cứu khoa học, tạo đà cho những nghiên cứu chuyên sâu trong mọi lĩnh vực của ngôn ngữ.

Chuyên luận **Các phương pháp nghiên cứu ngôn ngữ** đã phân tích một cách khoa học và hệ thống với những nhận xét chính xác, sâu sắc các vấn đề về phương pháp luận ngôn ngữ học và các phương pháp nghiên cứu ngôn ngữ. Đây là những kiến thức cơ bản về phương pháp nghiên cứu mà bất kì ai nhập môn ngôn ngữ học đều phải được trang bị. Đúng như tác giả đã viết "bất cứ khoa học nào cũng có một tổng hợp các phương pháp và thủ pháp nhận thức nhất định". Phương pháp nhận thức đúng mới dẫn đến kết quả nghiên cứu khách quan chính xác. Như vậy, giá trị khoa học của chuyên luận này là rất lớn: nhờ có chuyên

* PGS.TS. – Trường ĐH Hà Nội

luận này người nghiên cứu biết được cơ sở khoa học của các phương pháp nghiên cứu, để từ đó lựa chọn phương pháp phù hợp tùy thuộc vào đối tượng nghiên cứu.

Như chúng ta đã biết, trên con đường nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập, các cơ sở đào tạo ngữ văn cần có những sách giáo khoa đạt chất lượng cao dùng làm tài liệu giảng dạy, đồng thời cũng cần cung cấp cho sinh viên một số tài liệu tham khảo, giúp họ biến quá trình đào tạo thành quá trình tự đào tạo. Chuyên luận **Các phương pháp nghiên cứu ngôn ngữ** đáp ứng được yêu cầu trên, và sẽ là một cuốn sách giáo khoa quý đối với sinh viên ngành ngôn ngữ học hay nghiên cứu ngoại ngữ.

Chuyên luận **Các phương pháp nghiên cứu ngôn ngữ** có bố cục hợp lý, các phần nội dung được sắp xếp theo trình tự lôgic. Tác giả bắt đầu bằng việc định nghĩa các khái niệm cơ bản: phương pháp luận, phương pháp, thủ pháp, phương tiện miêu tả, sau đó trình bày các phương pháp nghiên cứu ngôn ngữ. Các phương pháp và thủ pháp nghiên cứu ngôn ngữ rất phong phú và cũng có nhiều cách phân loại khác nhau. Trong công trình này, tác giả chọn cách phân loại căn cứ vào các diện nghiên cứu của ngôn ngữ. Do đó, có hai phương pháp cơ bản là: Phương pháp miêu tả và phương pháp so sánh. Khi trình bày về phương pháp miêu tả, điều đáng chú ý là tác giả đã phân biệt đơn vị ngôn ngữ và đơn vị phân tích, đồng thời trình bày khá đầy đủ những thủ pháp giải thích bên ngoài (thủ pháp xã hội học, thủ pháp trường nghĩa, thủ pháp phân tích ngôn cảnh, thủ pháp phân bố,...), những thủ pháp giải thích bên trong (các thủ pháp phân loại và hệ thống hóa, thủ pháp phân tích thành tổ trực tiếp, thủ pháp phân tích vị từ - tham tổ, thủ pháp phân tích nghĩa tổ, thủ pháp phân tích nguyên tử ngữ nghĩa, thủ pháp phân tích khối tối đa), những thủ pháp logic học, toán học và ngôn ngữ học tâm lí. Về phương pháp so sánh, tác giả phân biệt ba phương pháp chính là: phương pháp so sánh - lịch sử, phương pháp lịch sử - so sánh và phương pháp đối chiếu. Trong phương pháp đối chiếu, tác giả phân biệt phương pháp so sánh - loại hình và phương pháp so sánh - đối chiếu. Sự khác biệt giữa các phương pháp được phân tích rất rõ.

Các phương pháp nghiên cứu ngôn ngữ là một sách giáo khoa có chất lượng cao về nội dung khoa học cũng như về hình thức trình bày. Tác giả đã trình bày bằng văn phong khoa học trong sáng, rõ ràng, mạch lạc. Các khái niệm cơ

bản có liên quan đã được giải thích cặn kẽ và dễ hiểu. Sau khi nêu bản chất và các thủ pháp nghiên cứu của mỗi phương pháp, tác giả đã trình bày cụ thể cách áp dụng các thủ pháp với những ví dụ minh họa bằng tiếng Việt và tiếng nước ngoài.

Các phương pháp nghiên cứu ngôn ngữ xứng đáng được coi là giáo trình cơ bản, phục vụ công tác đào tạo ở bậc đại học và đặc biệt là ở bậc sau đại học.